

”RAKKAUDEN HAAVOITTAMA.” VANHUS PORFYRIOKSEN OPETUKSIA JUMALAN JA LÄHIMMÄISEN RAKASTAMISESTA

TT Hannu Pöyhönen

Arvoisat kuulijat. Puhuin vanhus Porfyrioksesta myös kesäkuussa vastaavassa seminaarissanne ”Nöyryys ja kuuliaisuus hengellisen elämän kasvupohjana”. Näin tutustumme häneen ikään kuin jatkokertomuksena. Vaikka vanhus Porfyrios ei ole Suomessa vielä kovin tunnettu, häntä pidetään Kreikassa yhtenä merkittävimmistä viime aikojen ohjaajavanhuksista. Joku tunnetuista ohjaajavanhuksista Kreikassa – muistaakseni vanhus Paisios – jopa sanoi, että niin suuria pyhiä kuin vanhus Porfyrios syntyy maailmaan kerran 400 vuodessa. Myös Englannissa vaikuttanut venäläinen vanhus Sofroni Saharov, joka on vastaavasti Ortodoksisen kirkon viime aikojen ehdottomia kärkihahmoja, sanoi vanhus Porfyrioksesta, että hän oli nöyryin ihminen koko maailmassa elinaikanaan. Koska hän ei ole täällä erityisen tunnettu ja hän kuitenkin on näin merkittävä, meidän kannattaa puhua hänestä tämän toisenkin kerran ja tutustua häneen paremmin. Hänellä on myös paljon sanottavaa tämänkertaisen seminaarin aiheesta niin oman elämänsä kuin opetuksensa muodossa.

Vanhus Porfyrios Kausokalivialaisen elämä

Voimme sanoa, että palava rakkaus Jumalaan leimasi vuonna 1908 syntyneen vanhus Porfyrioksen elämää lapsesta asti. Se leimahti hänessä liekkiin hänen ollessaan vasta kahdeksanvuotias, kun hän paimenessa luki tavaamalla pyhän Johannes Kojussa-asujan elämäkerran. Siitä lähtien hän halusi omistaa elämänsä Jumalalle seuraamalla luostarikutsumusta. Jo kahdentoista vuoden iässä hän myös toteutti tämän haaveensa ja hakeutui salaa vanhemmiltaan Athosvuorelle, Kreikan merkittävimpään munkkiyhdykseen. Siellä hän kilvoitteli Kausokalivian skiitalla kahden vanhahkon munkin alaisuudessa osoittaen täydellistä kuuliaisuutta Jumalalle heidän kauttaan.

Vanhus Porfyrioksen rakkaus Jumalaan sai aivan uudet mittasuhteet erään erikoisen tapahtuman johdosta, joka sattui hänen ollessaan viisitoistavuotias. Mentyyään eräänä aamuna aniharjoitukseen kirkkoon paikalle tuli vanha venäläinen munkki Demas, joka luuli olevansa siellä yksin. Rukoillessaan vielä kiinni olleen kirkon eteisessä tehden samalla maahankumarruksia hänen mielensä tempautui ekstaasiin ja hänen hahmonsä kirkastui. Hänestä säteilevä valo levisi hänen ympärilleen sulkien piiriinsä myös vanhus Porfyrioksen. Tapauksen seurauksena hänen koko olemuksensa muuttui ja hän sai monia armolahjoja, kuten sydämessä toimivan lakkaamattoman rukouksen, selvänäkemisen ja ennaltanäkemisen. Päihtyneenä Pyhästä Hengestä hän jopa anoi itselleen syöpää voidakseen nöyryästi kärsiessään osoittaa edes vähässä määrin vastarakkauttaan Jumalalle.

Nestettä kerryttävän keuhkopussintulehduksen takia, joka oli koitua hänen kohtalokseen, vanhus Porfyrios joutui lähtemään Athosvuorelta vain yhdeksäntoista vuoden iässä. Kotisaarelleen Eviassa (Euboiassa) hänet vihittiin käytännössä heti papiksi. Rakkaudesta ihmisiä kohtaan hän otti vastaan heidän synnintunnustuksiaan usein kaksi tai kolmekin vuorokautta yhteen menoon edes syömättä ja juomatta mitään. Kun sota Italiaa vastaan oli alkamisillaan, hän hakeutui Ateenan keskustassa olevaan sairaalaan papiksi ollakseen lähellä kärsiviä ihmisiä. Siellä hän toimitti päivittäiset jumalanpalvelukset, otti vastaan paljon synnintunnustuksia ja kiersi joka päivä kaikki potilashuoneet keskustellen sairaiden kanssa.

Eläkeiän saavutettuaan hän perusti Etelä-Kreikkaan naisluostarin, jota hän hengellisesti johti.

Monien muiden ruumiillisten vaivojensa lisäksi hän sairastui myös aivosyöpään, jonka hän koki Jumalan vastaukseksi hänen nuoruutensa rukouksiin ja siksi kiitti siitä. Lähes elämänsä viimeiset kymmenen vuotta hän makasi sokeana vuoteessa ottaen silti voimiensa mukaan aina vastaan ihmisiä, joita joka päivä hakeutui hänen luokseen lähes sadoittain.

Vanhus Porfyrios kuoli vuonna 1991 nuoruuden kilvoittelupaikassaan Kausokalivian skiitalla. Hänen elämänsä voidaan kiteyttää rakkauden kaksoiskäskyyn, joka tuli lihaksi hänessä. Yhtenä osoituksena tästä on seuraava hänen elämänsä ehtoovaiheeseen liittyvä tapaus.

Vanhus Porfyrioksen kuuliaisuusveli nykyinen pappismunkki Akakios kertoo eräässä vastikään pidetyssä puheessaan, että kerran he kuuluivat vanhuksen suorastaan parkuvan omassa munkin kammiossaan. Tämän vuoksi kaikki majalla olevat heräsivät ja ryntäsivät katsomaan, mitä vanhukselle oli sattunut. Keljan ovelle saavuttuaan he kuuluivat hänen rukoilevan kovaäänisesti ja itkien sitä, että Jumala pelastaisi erään syöpää sairastaneen miehen, jolla oli seitsemän lasta, ja antaisi sairauden siirtyä häneen, sillä lapset tarvitsivat vielä isäänsä. Miten miehelle kävi, sitä en tiedä. Joka tapauksessa vanhus Porfyrioksessa kävi toteen Kristuksen sana: ”Sen suurempaa rakkautta ei ole kenelläkään kuin, että hän antaa henkensä ystäväinsä edestä” (Joh. 15:13).

Vanhus Porfyrioksen opetukset

Siirtykäämme nyt tarkastelemaan vanhus Porfyrioksen opetuksia rakkaudesta, joille hänen Jumalalle ja lähimmäisille omistettu elämänsä antaa vakuuttavan pohjan. Luen katkelmia hänen opetuksistaan uunituoreesta, itse asiassa toissa päivänä painosta valmistuneesta kirjasta ”Rakkauden haavoittama. Vanhus Porfyrios Kausokalivialaisen elämä ja opetukset”. Lukemisen ohella kommentoin opetuksia lyhyesti.

Kristus on kaikki

Aloitin lainauksella.

Kristus on elämä ja elämän lähde. Hän on ilon ja todellisen valon lähde, Hän on kaikki. Ken rakastaa Kristusta ja toisia ihmisiä, hän elää. Elämä ilman Kristusta on kuolema ja kadotus eikä elämä. Rakkaudeton elämä on kadotus, mutta Kristus on elämä. Rakkaus on Kristuksen elämää. Sinusta riippuu, oletko osallinen elämästä vai kuolemasta. Sinä itse valitset.

Olkoon meillä vain yksi päämäärä: rakastaa Kristusta, Kirkkoa ja lähimmäistä. Jumalan rakastaminen, palvonta ja kaipuu sekä yhdistyminen Kristukseen ja Kirkkoon ovat Paratiisi maan päällä. Kristuksen rakastaminen merkitsee myös lähimmäisen, jopa vihollisen, rakastamista. Kristitty säälii kaikkia. Hän haluaa, että kaikki pelastuisivat ja saisivat maistaa Jumalan valtakuntaa. Tätä on kristinusko. Rakastamalla veljeämme opimme rakastamaan Jumalaa. Kaivatessamme ja halutessamme jumalallista armoa ja ollessamme arvollisia siihen, se kohtaa meidät veljemme kautta.

Vanhus Porfyrioksen mukaan Kristus on meille kaikki. Hän elämän antaja, suojelija ja itse Elämä. Hänen yhteydessään mekin elämme ja rakastaessamme Häntä ja lähimmäisiämme vapaudumme kuolemasta. Rakkaus on elämää ja vihaaminen kuoleman valtaan jäämistä. Uskova ei halua kenenkään jäävän Jumalan rakkauden eli elämän ulkopuolelle. Sen vuoksi hän pyrkii rakastamaan lähimmäistään, mikä enentää hänessä Jumalan armon määrää, niin että hänen rakkautensa Jumalaan entisestään lisääntyy. Näin rakkaus Jumalaan ja rakkaus lähimäi-

seen ovat erottamaton aisapari.

Koska Kristus on meille kaikki, vanhus Porfyrios kehottaa meitä rakastamaan vain Häntä ja pitämään Häntä ainoana toivonamme ja huolenaiheenamme. Meidän on kuitenkin rakastettava Häntä pyyteettömästi, ilman hyötynäkökohtia. Vanhus Porfyrios sanoo:

Rakastakaamme Kristusta vain Hänen itsensä tähden, älkäämme koskaan hyötyäksemme Hänestä. Laittakoon Hän meidät, minne tahtoo, ja antakoon meille, mitä tahtoo. Älkäämme rakastako Häntä Hänen lahjojensa vuoksi. On itsekästä sanoa: "Kristus suo minulle hyvän sijan taivaassa, sillä Hän on sen valmistanut, kuten Evankeliumissa sanotaan: 'Minun Isäni kodissa on monta asuinsijaa. – – että tekin olisitte siellä, missä minä olen' (Joh. 14:2–3)." Oikein on sitä vastoin rukoilla: "Kristukseni, tee minulle, niin kuin rakkaudessa tahdot. Sinun rakkautesi on kylliksi minulle."

Suurinta ihmiselle tässä elämässä on mukautua Jumalan tahtoon kuin vaha muovaajansa käsissä. Hyvä Jumala luonnollisesti haluaa meille vain hyvää, mutta aito rakkaus ei halua pakottaa Häntä missään. Se jättää Hänelle vapaat kädet päättää jopa iankaikkista kohtalostamme.

Rakkaus Kristukseen ei ala maistua puulta

Palava rakkaus Jumalaan on jotakin äärettömän suurta. Sillä ei ole loppua eikä siihen kyllästy. Se välittää elämää, voimaa ja terveyttä. Vanhus Porfyrioksen mukaan maallinen eroottinen rakkaus, joksi rakkaus tänä päivänä on kutistettu, sen sijaan voi tuhota ihmisen ja tehdä hänet hulluksi. Hän sanoo:

Kun rakastamme Kristusta, rakkaus kaikkeen muuhun haihtuu, sillä Kristuksen rakkaudesta poiketen sillä on rajansa. Kun lihallisessa rakkaudessa ylitetään tietty mitta, voi alkaa mustasukkaisuus ja napina, jotka saattavat johtaa jopa murhaan. Lihallinen rakkaus voi muuttua vihaksi, mutta Kristuksessa tunnettava rakkaus ei muuta luonnetaan. Maallinen rakkaus kestää vähän aikaa ja sammuu sitten hiljalleen, kun taas jumalallinen rakkaus jatkuvasti kasvaa ja syvenee. Eroottinen rakkaus ihmisten välillä voi johtaa epätoivoon, mutta Jumalaan kohdistuessaan rakkaus kohottaa meidät jumalalliseen sfääriin ja lahjoittaa meille rauhan, ilon ja täyteyden. Kaikkeen nautintoon ihminen väsyä, mutta Jumalasta saatavaan ei kukaan väsy eikä tympäänny koskaan, koska se on ylin hyvä.

Jumalaa rakastava ei vapise kuolemankaan edessä

Vanhus Porfyrioksen mukaan palava rakkaus Jumalaan saa ihmisen unohtamaan kokonaan itsensä. Tietyissä olosuhteissa se voi ilmentyä jopa marttyyrikuolemana, niin että ihminen uhraa itsensä Jumalalle laskelmoimatta ja pelkäämättä mitään. Hän muistuttaa, että Kristusta rakastaessaan pyhät eivät tunteneet marttyyrikuoleman tuskia, kuinka kovia ne olivatkin. He eivät liioin vihanneet surmaajiaan, vaan rakastivat myös heitä. Yksi näistä pyhistä oli ylidiaconi Stefanos, josta vanhus Porfyrios lausuu:

Muistakaa Stefanosta, ensimmäistä marttyyriä. Hän oli Jumalan oma ja sanoi vainoojistaan näiden kivittäessä häntä: "Herra, älä lue heille syyksi tätä syntiä!" (Ap.t. 7:60) Miksi Stefanos toimi näin? Siitä yksinkertaisesta syystä, ettei voinut toimia toisin. Hän oli hyvän vanki. Luuletko, että on helppoa saada kasa kiviä niskaansa? Yrittäjä ottaa vastaan muutama, niin näet! Mielihyvin kuulet jonkun kutsuvan sinua hy-

väksi, mutta kun hän viskaa sinua kivellä, niin jo alat huutaa ja haukkua häntä. Tämä osoittaa, että paha henki pitää meitä vallassaan. Minne Kristus silloin voi tulla ja missä asustaa, kun sisimpämme on kokonaan varattu? Mutta ryhtyessämme viettämään hengellistä elämää, pukeutuessamme Kristukseen, kaikki muuttuu heti. Silloin varas lakkaa varastamasta, murhamies murhaamasta, kostonhimoinen kostamasta, paha pahuutta harjoittamasta, pitkävihainen hautomasta vihaa. Kaikki tuollainen lakkaa. Synnin valta murtuu ja sisimmässämme elää Kristus.

Viha, kiivastus, katkeruus ja kauna kertovat siis meille, että olemme yhä himojemme vallassa – ainakin osittain. Ne eristävät meidät sekä Kristuksesta että toisista ihmisistä, veljistämme. Vanhus Porfyrioksen mukaan vapautta ei saavuteta, ellemmme vapautta sisintämme sotkuista ja himoista, mikä onnistuu vain Kristuksen avulla. Todettuaan, että Kristuksessa on ilo ja että Kristus muuntaa intohimon iloksi, vanhus Porfyrios jatkaa:

Tällainen on Kirkkomme, tällaista on ilomme. Tässä on kaikki, mitä kaipaamme. Tätä ihminen etsii tänä päivänä. Hän nauttii myrkkyjä ja huumeita päästäkseen ilon maailmaan, mutta valheellisen ilon maailmaan. Hetkellisesti hän saa kokea jotain, mutta jo huomenna hän on murtunut mies. Tämä tie kuluttaa hänet, kalvaa hänet, murskaa hänet, kärventää hänet, kun taas tuo toinen – itsensä antaminen Kristukselle – uudesti-synnyttää hänet, lahjoittaa hänelle ilon, saa hänet nauttimaan elämästä, tuntemaan itsensä voimakkaaksi ja arvokkaaksi.

Todellinen ilo ja vapaus, jota aikamme ihminen etsii, kätkeytyy siis Jumalaan ja Hänen rakastamiseensa. Jumalalle avautuminen merkitsee astumista ikuisuuteen ja lepoa Herrassa niin eläessä kuin kuollessa. Niinpä vanhus Porfyrios sanoo:

”En hätäile, miten pysyisin hengissä, enkä mieltä, kuinka pitkään elän, enkä rukoile itselleni lisää elinpäiviä. Kaiken tämän olen jättänyt täydellisesti Jumalan rakkauden haltuun. Kuulun Herralle, olenpa tässä tai toisessa elämässä, sillä 'elimme tai kuolimme, niin me olemme Herran omat' (Room. 14:8). Jumala ratkaisee, miten kunkin kohdalla toimii.”

Rakkaus Jumalaan ilmenee rukouksessa

Rakkaus Jumalaan ilmenee erityisesti rukouksessa. Vanhus Porfyrioksen mukaan meidän ei pidä anella rukouksessa Jumalalta kaikenlaisia pikkuasioita, vaan ennen kaikkea sielumme pelastusta. Hän sanoo:

Teidän pitää vain pyytää yhdistymistä Kristukseen tavoittelematta omaa etuunne eikä anella ”anna minulle tämä, anna minulle tuo”. Riittää, kun sanomme ”Herra Jeesus, armahda minua”, sillä Jumala ei tarvitse selontekoa tarpeistamme. Hän tuntee kaiken verrattomasti paremmin kuin me ja tarjoaa meille rakkauttansa. Tähän rakkauteen meidän pitää vastata rukoillen ja noudattaen Hänen käskyjään. Meidän pitää pyytää, että Jumalan tahto tapahtuisi, sillä se on kaikkein hyödyllisintä ja turvallisinta meille ja niille, joiden puolesta rukoilemme.

Vanhus Porfyrios muistuttaa myös, ettei rukouksessa tärkeää ole kesto vaan voima. Hänen mukaansa viiden minuutinkin harras ja antaumuksellinen rukous voi olla Jumalalle otollisempi kuin hajamielisesti rukouksessa valvottu yö.

Edelleen vanhus Porfyrios painottaa, että Kristuksen seuraaja muuntaa kaiken rukoukseksi.

Hän vakuuttaa, että myös vaikeudet ja ahdistukset järjestyvät, kun rukoillaan. Meidän pitää kuitenkin rakastaa rukousta, olla siinä palavia sekä luottaa Jumalan rakkauteen ja kaitselmukseen. Hengellisessä elämässä kaikki asiat ovat välineitä kasvuun. Erityisesti, kun otamme vastaan Herran meille lähettämät koettelemukset, on kuin sanoisimme Pyhälle Hengelle: ”Tule ja asu meissä.”

Rukous on tärkeää myös siksi, että sen kautta Jumala valaisee meitä ymmärtämään, miten meidän kulloinkin tulee toimia. Erityisen hankalissa tilanteissa vanhus Porfyrios kehottaa meitä liittämään rukoukseen myös paaston. Hän sanoo: ”Kun teillä siis on jokin vakava ongelma tai pulma, rukoilkaa ja paastotkaa paljon ennen kuin ryhdytte ratkaisemaan sitä. Niin minäkin olen monesti tehnyt.”

On rukoiltava kaikkien puolesta

Vanhus Porfyrioksen mukaan kristityn tulee rukoilla kaikkien puolesta, sulkea rukoukseensa koko kristikunta, sillä on piilevää itsekkyyttä muistaa rukouksessa vain itseään. Hän kehottaa meitä rukoilemaan jopa enemmän toisten kuin itsemme puolesta ja sanoo:

Rukous toisten puolesta, kun rukoillaan luonnollisesti ja heitä syvästi rakastaen, on epäitsekkästä ja tuottaa suuren hengellisen hyödyn. Se täyttää armolla rukoilijan mutta myös rukouksen kohteen. Kun teillä on paljon rakkautta ja se sysää teidät rukoilemaan, silloin rakkautenne aallot yltyvät ja vaikuttavat häneen, jonka puolesta rukoillette. Te luotte hänen ympärilleen suojakilven ja johdatte häntä hyvään. Nähdessään yrityksenne Jumala antaa runsaan armonsa sekä teille että hänelle.

Koska esirukous hyödyttää sekä kohdettaan että rukoilijaa itseään, siitä korjataan kaksinkertainen sato. Vanhus Porfyrios kehottaa meitä myös aktiivisesti pyytämään muilta rukouksia, jos meillä on joitakin erityisiä ongelmia, sekä vakuuttaa, että Jumala mielistyy tällaisiin rukouksiin ja puuttuu asioiden kulkuun tehden ihmeitä. Esirukouksia pyytäessämme meidän on kuitenkin suhtauduttava niihin vakavasti ja pyrittävä itse osoittautumaan arvollisiksi Jumalan apuun.

Vanhus Porfyrios kehottaa meitä rukoilemaan myös niiden puolesta, jotka panettelevat meitä. Näin me autamme heitä parhaalla mahdollisella tavalla, sillä Jumala on perillä siitä, mistä he sisimpänsä syvyyksissä kärsivät, ja nähdessään rakkautemme rientää auttamaan heitä. Rukoilemme jokaisen ihmisen puhdistumista me vanhus Porfyrioksen mukaan myös seuraamme enkelien elämäntapaa, sillä enkelit eivät rukoile saadakseen itselleen jotakin.

Omaa rukouselämänsä vanhus Porfyrios kuvaa näin:

Minun elämässäni ensimmäisellä sijalla on rukous. En pelkää kadotusta enkä haikaile Paratiisia. Anon Jumalalta ainoastaan, että Hän armahtaisi koko maailmaa ja minua. Jos toistelen voimakkaasti mielessäni ”Herra Jeesus Kristus, armahda minua”, en irtaannu rukouksesta, vaikka luonani olisi paljonkin kansaa. Ulkoisilla olosuhteilla ei ole merkitystä. Rukoilen ja otan kaikki vastaan Kristuksen hengessä valmiina rukoilemaan jokaisen puolesta. Koetan rakastaa Kristusta, se on pyrkimykseni. Monet sairauteni estävät minua puhumasta paljon, mutta rukous auttaa enemmän kuin sanat.

Meidän on oltava yhtä keskenämme, päänä Kristus

Vanhus Porfyrioksen mukaan me emme elämässä tarvitse mitään muuta kuin rakkautta Jumalaan, Kristuksen palvontaa ja rakkautta lähimmäisiimme. Meidän kaikkien tulee olla yhtä keskenämme, päänä Kristus. Meidän on rakastettava kaikkia epäitsekkäästi ja uhrauduttava heidän puolestaan tavoittelematta vastineeksi mitään, sillä vastinetta tavoitteleva rakkaus on itsestä. Hän sanoo:

Rakastakaa kaikkia ja tuntekaa myötätuntoa kaikkia kohtaan. ”Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa – . Mutta te olette Kristuksen ruumis ja kukin osaltanne hänen jäseniänsä” (1. Kor. 12:26–27). Kirkko on sitä, että me – minä, sinä, hän ja kuka muu tahansa – tunnemme olevamme Kristuksen jäseniä ja yhtä keskenämme. Itserakkaus on egoismia. Älkäämme pyytäkö, että ”minä pysyisin uskossa vahvana ja pääsisin Paratiisiin”, vaan tuntekaamme kaikkia kohtaan yhtäläistä rakkautta.

Jos olemme näin yhtä keskenämme, me olemme vanhus Porfyrioksen mukaan autuaita ja elämme jo ennakoivasti Paratiisissa. Lainaten Uuden testamentin hengessä myös Vanhan testamentin kertomusta ihmisen luomisesta, hän toteaa, että jokainen vierustoverimme, jokainen lähimmäisemme on ”liha minun lihastani” (1. Moos. 2:23). Tätä taustaa vasten hän kysyy retorisesti, voinko siis olla välinpitämätön lähimmäisestäni, voinko katkeroittaa hänet ja vihata häntä?

Erityisen paljon vanhus Porfyrios rakasti Jeesuksen sanaa Johanneksen evankeliumissa: ”Että he kaikki olisivat yhtä” (17:21). Haltioituneena siitä hän toteaa:

Mikään muu uskonto ei opeta tällaista. Kukaan muu kuin Kristus ei vaadi samaa hienovireisyyttä, ihmisten tulemista yhdeksi Kristuksen seurassa. Tähän ykseyteen ja rakkauteen Kristuksessa kätkeytyy täyteys. Siihen ei mahdu mitään erottavaa eikä pelkoa, ei kuolemaa, ei paholaista eikä kadotusta, vaan vain rakkaus, ilo, rauha ja Jumalan palvonta. Silloin saatat sanoa apostoli Paavalin tavoin ”minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa” (Gal 2:20).

Rakkaudessa on muuttava voima

Vanhus Porfyrioksen mukaan rakkaus on kaiken yläpuolella. Hän sanoo:

Juuri lähimmäisenrakkauden tulee askarruttaa meitä, lapseni; meidän on oltava kiinnostuneita toisen ihmisen sielusta. Rakkauden pitää yhdistyä kaikkiin toimiimme – rukoukseen, neuvoihin ja moitteisiin. Ilman rakkautta rukous on hyödytön, neuvo haavoittaa ja moite vahingoittaa ja tuhoaa, sillä toinen tuntee, rakastammeko häntä vai emme, ja reagoi sen mukaan. Tarvitaan rakkautta, rakkautta ja taas rakkautta!

Rakkaus on se todellisuus, joka antaa kaikupohjan kaikille teoillemme ja sanoillemme. Aitoa rakkautta tarvitaan erityisesti neuvottaessa ja ojennettaessa toista, sillä muuten sanat eivät tehoa tai niihin saattaa kätkeytyä jopa tuhoava voima. Rakastavan ihmisen kädestä voit sen sijaan olla valmis vastaanottamaan karvaankin kalkin. Erityisesti rukoillessamme vilpittömästi toisen ihmisen puolesta hän vaistoa sen ja ajan myötä hänen asenteensakin meihin muuttuu. Tästä vanhus Porfyrios sanoo:

Kylväkäämme rakkauttamme epäitsekkäästi kaikille välittämättä siitä, mikä on heidän

asenteensa meitä kohtaan. Kun saamme Jumalan armon sisimpäämme, meitä ei kiinnosta, rakastavatko muut meitä vai eivät tai puhuvatko he meille ystävällisesti vai eivät. Tunnumme vain pakottavaa tarvetta rakastaa kaikkia. On itsekkyyttä toivoa, että muut puhuisivat meille ystävällisesti. Älkäämme tulko murheellisiksi epäystävällisistä sanoista. Antakaamme muiden puhua meille niin kuin haluavat ja älkäämme kerjätkö rakkautta. Olkoon tavoitteenamme, että rakastaisimme ja rukoilisimme heidän puolestaan koko sielustamme. Silloin saamme huomata kaikkien rakastavan meitä, ilman että tavoittelisimme sitä ja kerjäisimme heidän rakkauttaan. He rakastavat meitä vapaasti ja vilpittömästi täydestä sydämestään meidän pakottamattamme heitä. Kun rakastamme muita pyrkimättä saamaan osaksemme heidän rakkauttaan, kaikki kerääntyvät ympärillemme kuin mehiläiset. Tämä pätee kaikkiin ihmisiin.

Hyväntahtoisuus säteilee ympärille

Vanhus Porfyrios kehottaa meitä hankkimaan sisimpäämme rakkauden, sävyisyyden ja rauhan voidaksemme auttaa niillä erityisesti lähimmäistämme, joka on pahan vallassa. Hänen mukaansa esimerkkinä vaikuttaa lähimmäisemme salaisesti jopa silloin, kun hän on kaukana. Ajatuksilla on voima, joka joko tukee tai lamaannuttaa häntä. Niinpä vanhus sanoo:

Älkäämme närkästykö jumalanpilkkajille, ateisteille ja vainoojille. Närkästyminen saa pahaa aikaan. Vihatkaamme heidän sanojaan ja pahuuttaan, mutta itse ihmisiä älkäämme vihatko ja älkäämme edes närkästykö heille. Rukoilkaamme sen sijaan heidän puolestaan. Kristityn kuuluu rakastaa ja olla ystävällinen sekä käyttäytyä sen mukaan.

Näin sanottuaan hän vielä pian jatkaa:

Niin kuin kätkössä elävä askeetti hyödyttää maailmaa välittäessään rukousaalloillaan ihmisille Pyhän Hengen, niin kylvääkin tekin rakkauttanne kaikkialle palkkiota odottamatta. Rakastakaa, osoittakaa kärsivällisyyttä ja hymyilkää!

Lähimmäisenrakkauden pitää kuitenkin olla vilpittöntä ja luontevaa, niin ettei toinen koe meidän ponnistelevan rakkautta osoittaessamme. Rakkautta ei liioin pidä paljon ilmentää ulkoisin keinoin, sillä sellainen herättää usein vastarintaa. Monesti vaikeneminen on vanhus Porfyrioksen mukaan viisasta, sillä rakkauteen yhdistyessään se säteilee salatulla tavalla lähimmäiseen.

Lääke lähimmäisemme parantamiseksi

Vanhus Porfyrios kiinnittää huomiota myös siihen, että me tunnumme usein murhetta nähdesämme, etteivät lähimmäisemme rakasta Jumalaa. Murehtimalla me emme hänen mukaansa silti saa mitään aikaan, mutta emme liioin huomauttelemallakaan. Hän sanoo:

On olemassa eräs salaisuus. Sen jos ymmärrämme, voimme auttaa heitä. Salaisuus on meidän rukouksemme ja omistautumisemme Jumalalle, joiden kautta annamme tilaa Hänen armolleen toimia. Rakastaessamme ja Jumalan rakkautta kaivatessamme me vedämme puoleemme armon, niin että se sulkee sisäänsä lähellämme elävätkin, herättää heidät ja johtaa heidät jumalalliseen rakkauteen. Tai ehkä on parempi sanoa, että Jumala lähettää rakkautensa herättämään kaikki. Mihin me emme pysty, sen Hänen armonsa saa aikaan. Rukouksillamme me teemme kaikki arvollisiksi vastaanottamaan Jumalan rakkauden.

Varmin lääke hengellisesti sairaan lähimmäisen parantamiseksi on siis oman kilvoituksemme enentäminen. Silloin meissä rukouksen kautta vaikuttava Jumalan armo tekee sen, mihin me itse emme pysty, ja löytää tilanteeseen sopivat keinot. Kunhan vain rukoilemme lähimmäisemme puolesta vanhus Porfyrioksen vakuutuksen mukaan hänelle kerran koittaa sopiva ja otollinen hetki, niin että armo puhdistaa hänen sielunmaisemansa usvasta ja saa hänet vakuutamaan Jumalan rakkaudesta. Jos hän silloin vastaanottaa sen totuuden, että Jumala on rakkaus, hänen ylleen loistaa runsas valo, jollaista hän ei ole koskaan nähnyt ja niin hän kohtaa pelastuksensa.

Oikeanlaista lähetystyötä

Parasta lähetystyötä vanhus Porfyrioksen mukaan onkin hyvä esimerkki, rakkaus ja sävyisyys. Fanaattisuudella ei ole mitään tekemistä Kristuksen kanssa, hän sanoo ja jatkaa:

Sinun pitää osoittautua kristityksi myös toisuskoiselle eli kunnioittaa häntä hienostuneesti riippumatta hänen uskonnostaan. Voit pitää huolta muslimista, kun hän on avun tarpeessa, puhua hänelle ja pitää hänelle seuraa. Toisen vapautta on tarpeen kunnioittaa. Kristus seisoo ovella ja kolkuttaa eikä murra sitä. Kuten Hän odottaa, että me vapaaehtoisesti otamme Hänet vastaan, niin meidänkin täytyy suhtautua jokaiseen ihmisieluun.

Lähetystoimissa tarvitaan vanhus Porfyrioksen mukaan hienotunteisuutta, jotta ihmiset ottaisivat hangoittelematta vastaan sen, mitä heille tarjotaan. On puhuttava vain vähän, sillä sanat kaikuvat korvissa ja usein hermostuttavat, kun taas rukous ja elämä herättävät vastakaikua. Kristillinen elämä saa ihmiset hetyään, uudestisyntyttää ja muuttaa heidät, kun taas sanat jäävät hedelmättömiksi. Vanhus sanoo:

Keskustellessanne uskonnosta puhukaa vähän, niin voitatte. Antakaa toisinajattelevan sanoa sanottavansa kaikessa rauhassa, jotta hän saisi tuntea olevansa tekemisissä sävyisän ihmisen kanssa. Pyrkikää vaikuttamaan häneen hyvydellänne ja rukouksellanne ja vasta sitten puhukaa hiukan. Te ette saa mitään aikaan, jos esitätte asianne kiihkeästi ja esimerkiksi sanotte hänelle: ”Puhuit palturia!” Mihin sillä päästään? Te olette maailmassa kuin lampaat susien keskellä. Miten teidän siis tulee toimia? Näytäkää välinpitämättömiltä ulkonaisesti, mutta rukoilkaa sisimmässänne. Olkaa valmiita, paneutukaa asioihin etukäteen; esiintykää rohkeasti, mutta myös pyhästi, sävyisesti ja rukoillen. Kuitenkin pystyäkseen siihen teidän on itsenne tultava pyhiksi.

Lopuksi

Vanhus Porfyrioksen mukaan hengellinen elämä on helppoa, kun käänämme katsemme Kristukseen. Armon myötä pääsemme osallisiksi rakkaudesta ja rauhasta, pitkämielisyydestä ja ilosta. Näin sielu täydellistyy maan päällä ja saavuttaa sen alkuperäisen kauneuden, joka ihmisellä oli Paratiisissa ennen lankeemusta. Silti pyrkimykseen rakastaa Jumalaa sisältyy vanhus Porfyrioksen mukaan myös tietynlaista tuskaa. Tämä tuska on seurausta siitä, että halutesamme elää hengellisesti meidän täytyy katkaista kaikki kahleet, jotka sitovat meidät aineeseen. Näin kristillinen elämä on väistämättä jatkuvaa kamppailua, vaikka se käykin sitä helpommaksi, mitä suuremmaksi rakkautemme Jumalaan kasvaa.